

аудиту; критерії ефективності функціонування об'єкта аудиту.

Маркетинговий аудит складається з таких етапів: 1) оцінка стану інформаційного забезпечення; 2) планування; 3) SWOT – аналіз сильних і слабких сторін компанії, можливостей та небезпек, що виникають на ринку; 4) визначення ефективності роботи компанії, що багато в чому залежить від роботи підрозділів, які відбивають і аналізують виявлені проблеми з наступних питань: закупівлі; збут; маркетинг; складське господарство; канали збуту; логістика; бухгалтерія, фінанси; 5) вивчення і аналіз взаємодії підрозділів.

Кінцевий результат маркетингового аудиту системи збуту – вироблення коригувальних впливів на керовані фактори, а також здобуття рекомендацій з пристосування діяльності підприємства до неконтрольованих факторів. Типи, види, форми маркетингового аудиту утворюють систему, необхідну для того, щоб відчувати впевненість в тому, що задані цілі відповідають умовам діяльності підприємства і їх буде досягнуто, задачі вирішено в процесі виконання запланованих маркетингових заходів у сфері збуту. Необхідно чітко усвідомити, які причини призводять до зниження ефективності збутової діяльності.

Таким чином, ефективним засобом забезпечення економічної безпеки торговельного підприємства є маркетинговий аудит як інструмент комплексної нейтралізації потенційних і реальних загроз, що дозволяє йому успішно функціонувати в нестабільних умовах зовнішнього і внутрішнього середовища

Список використаної літератури:

1. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И.А. Бланк. – К. : Изд-во «Эльга», «Ника-Центр», 2004. – 784 с.
2. Редько О.Ю. Аудит та безпека бізнесу: [практик. посіб.] / О.Ю.Редько, О.Б.Рижакова, К.О.Редько. – К.: ДП «Інформаційне агентство», 2007. –177 с.
3. Белявцев М.І. Маркетинговий менеджмент. Навч.посібник / М.І. Белявцев. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 407 с.

ОЦІНКА КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ В РАМКАХ АНТИКОРУПЦІЙНОГО АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВА: ОГЛЯД МІЖНАРОДНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ

Тесленко Р. Ю., аспірант, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Найважливішою причиною гальмування позитивних економічних зрушень в Україні на шляху інтеграції у світову спільноту є масштабна та всеосяжна корупція. За Індексом сприйняття корупції 2016 року Україна посіла 131 місце зі 176, що недостатньо для країни, яка проголосила боротьбу з корупцією основним своїм пріоритетом [1]. Останнім часом спостерігається активізація і розвиток державної системи з протидії корупції, проте бізнес також відіграє не останню роль в забезпеченні зростання добробуту всього суспільства і значення цієї ролі тільки зростає. Крім того, за даними Світового

банку, корупція у глобальному масштабі додає близько 10% до загальної вартості ведення бізнесу та близько 25% до вартості контрактів на закупівлю в країнах, що розвиваються, до яких відноситься й наша держава [2]. Опираючись на міжнародний досвід, слід відзначити дефіцит уваги до питань запобігання та протидії корупції у різних спектрах і сегментах функціонування суб'єктів господарювання в Україні. Зокрема, без належного розгляду залишається питання антикорупційного аудиту підприємства в контексті сучасних світових вимог. Під антикорупційним аудитом слід розуміти систему заходів, направлених на оцінку корупційних ризиків та виконання антикорупційних процедур на підприємстві.

Метою оцінки корупційних ризиків є забезпечення можливості сформуванню міцний фундамент для антикорупційного менеджменту підприємства. Оцінка виявляє корупційні ризики, які організація вважає пріоритетними з точки зору їх зниження, впровадження контролю та призначення компетентного персоналу, ресурсів і завдань. Як підприємство здійснює оцінку корупційних ризиків, яку методологію застосовує, як корупційні ризики зважуються і розставляються по пріоритетах, який рівень прийнятності корупційних ризиків або їх допустимості – все це встановлюється на розсуд підприємства. Зокрема, підприємство встановлює критерії оцінки корупційних ризиків, але при цьому йому слід враховувати свою політику протидії корупції та цілі. Водночас з цим існують деякі рекомендації міжнародного рівня у цьому напрямку, якими підприємство може керуватися у разі проведення оцінки корупційних ризиків як важливої частини антикорупційного аудиту.

Так, в посібнику по оцінці корупційних ризиків від управління Глобального договору ООН [3] представлені конкретні етапи процесу оцінки корупційних ризиків:

1) створення процесу (визнання необхідності вивчення впливу корупційного ризику на діяльність підприємства, планування процесу);

2) ідентифікація ризику (визначення факторів ризику, а також ризики і схеми корупції шляхом кабінетних досліджень, інтерв'ю, опитувань та власних оцінок, семінарів, сеансів мозкового штурму, фокус-груп тощо);

3) оцінка властивого ризику (визначення пріоритетів відповідей на виявлені корупційні ризики в логічному форматі, заснованому на поєднанні ймовірності виникнення та потенційного впливу того чи іншого корупційного явища);

4) ідентифікація та оцінка пом'якшувальних заходів (класифікація та вибір внутрішніх заходів щодо зниження корупційного ризику);

5) визначення залишкового ризику (ступінь ризику, що залишиться після впливу обраних заходів);

6) розробка плану дій (для корупційних явищ, залишковий ризик яких перевищує допустимий рівень ризику).

В якості підведення підсумків та представлення результатів оцінки ризику корупції пропонується у вигляді так званих «теплових» карт ризику та

короткого звіту.

В міжнародному стандарті ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції» [4] наводяться наступні положення, на які бажано звернути увагу при здійсненні оцінки корупційних ризиків:

- обрати критерії (наприклад, з розподілом на «низький», «середній» і «високий» рівні або з більшою деталізацією) оцінки корупційних ризиків з урахуванням кількох факторів: характеру корупційного ризику, ймовірності випадку і серйозності наслідків;

- оцінити корупційні ризики, викликані розміром і структурою підприємства (невеликі підприємства, що знаходяться в одному місці з централізованим управлінням, можуть контролювати свої корупційні ризики набагато легше, ніж велике підприємство з децентралізованою структурою з діяльністю у багатьох регіонах);

- проаналізувати регіони і галузі, в яких працює або припускає працювати підприємство та оцінити рівень корупційних ризиків, які пов'язані з цими регіонами і галузями;

- оцінити характер, масштаб і складність видів діяльності і операцій, що здійснює підприємство;

- оцінити корупційні ризики, пов'язані з наявними і потенційними діловими партнерами, які можна здійснювати шляхом їх розподілу на певні категорії;

- оцінити характер і частоту взаємодії з національними або закордонними громадськими посадовими особами, які можуть нести корупційні ризики;

- оцінити чинні законодавчі, нормативні, контрактні та професійні обов'язки;

- прийняти до уваги ступінь, з якою підприємство здатне впливати або керувати оціненими ризиками.

Наведені вище чинники корупційних ризиків можуть накладатися один на одного. Наприклад, ділові партнери можуть представляти різні корупційні ризики в залежності від регіону та сфери, в яких вони працюють.

У стандарті також говориться про заходи з протидії корупції, які повинні бути застосовані до кожної категорії ризиків. Підприємство може змінити характер угоди, проекту, роботи або взаємозв'язку так, щоб характер і ступінь корупційних ризиків знизився до рівня, який може бути прийнятним для управління існуючими, поліпшеними або додатковими заходами з протидії корупції.

Оцінка корупційних ризиків не повинна бути дуже складним завданням. Результати оцінки корупційних ризиків настільки, наскільки це доцільно і можливо, повинні відображати реальні ризики, з якими зустрічається підприємство. Заходи повинні представляти собою інструмент, що допомагає підприємству оцінити і розставити за пріоритетами її корупційні ризики, а також вони повинні періодично аналізуватися і переглядатися з урахуванням змін на підприємстві і обставин його діяльності (наприклад, нові ринки збуту продукції, законодавчі вимоги, отриманий досвід тощо).

Список використаних джерел

1. Corruption Perceptions Index 2016 – Transparency International [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016.
2. Clean Business is Good Business [Електронний ресурс] // United Nations Global Compact. – 2008. – Режим доступу: <https://www.unglobalcompact.org/library/158>.
3. A Guide for Anti-Corruption Risk Assessment [Електронний ресурс] // United Nations Global Compact. – 2013. – Режим доступу: <https://www.unglobalcompact.org/library/411>.
4. ISO 37001:2016. Anti-bribery management systems – Requirements with guidance for use.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНКУРЕНТНІЙ РОЗВІДЦІ

Тімофєєв В. О., докт.тех.наук, Курій В. В., канд.екон.наук, Солодкий В. С., ст. викл., Харківський національний університет радіоелектроніки

Ефективна організація функціонування підприємства на даному етапі розвитку суспільства неможлива без використання сучасних інформаційних технологій. До таких відноситься Інтернет. Ні фахівцю конкурентної розвідки, ні співробітнику відділу маркетингу або збуту недостатньо просто знати, на якій сторінці Інтернету міститься потрібна інформація. Треба мати можливість своєчасно і точно відстежувати зміни на цій сторінці. Кожен може собі уявити, наскільки складна, а найчастіше і зовсім нездійсненна ця задача. Навряд чи навіть сама уважна і скрупульозна людина в змозі швидко і точно оцінити зміни в тексті - скажімо, в прайс-листі, - що займає п'ять сторінок.

Для вирішення подібної проблеми декількома компаніями розроблено спеціальне програмне забезпечення - так звані сторожові роботи: ознайомившись зі сторінкою, вони зберігають її образ у своїй базі даних, а при повторному відвідуванні порівнюють актуальний стан ресурсу з цим образом. Розглянемо ці програми більш докладно.

Сторожовий робот WebSite-Watcher

Програма випущена в Німеччині, її офіційний сайт - <http://www.aignes.com>.

WebSite-Watcher працює як клієнт на комп'ютері користувача. Це означає, що всі закладки та конфігурації зберігаються локально на жорсткому диску комп'ютера і сервер власника не бере участь в процесі пошуку. Виробник стверджує, що вихід в Інтернет потрібно продукту лише для відвідування сторінок, перевіряємих користувачем. [1]

Програма може перевіряти будь-які web-сторінки з текстовим змістом, незалежно від розширення файлу. Тобто статичні сторінки (з розширенням файлу .htm або HTML) та динамічні сторінки (з розширенням .asp, .php отже далі). WebSite-Watcher також виділить кольором всі зміни в тексті. Крім того, підлягають моніторингу: RSS/Atom-канал, сторінки RSS/Atom, сторінки, захищені паролем, форуми, сторінки з Javascript, зображення, двійкові (бінарні)